

Beogradski centar
za ljudska prava

Komitet protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka oglasio Srbiju odgovornom zbog ekstradicije kurdskeg političkog aktiviste Dževdeta Ajaza

2. septembar 2019.

Komitet protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka doneo je odluku kojom je Republiku Srbiju oglasio odgovornom zbog ekstradicije kurdskeg političkog aktiviste Dževdeta Ajaza Turskoj 25. decembra 2017. godine. Komitet je utvrdio da je Republika Srbija izručenjem gospodina Ajaza povredila član 3 i član 22 Konvencije protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka.

U svojoj odluci, Komitet je utvrdio da su organi nadležni za sprovođenje postupka azila i postupka ekstradicije povredili član 3 Konvencije protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, jer prilikom odlučivanja nisu ispitali postojanje rizika od mučenja u slučaju izručenja g. Ajaza Turskoj. Ustanovljen je čitav niz nepravilnosti u radu organa nadležnih za sprovođenje ekstradicionog postupka, koje su dovele do kršenja principa zabrane vraćanja na teritoriju države gde postoji osnovan rizik od mučenja.

Komitet je posebno istakao da organi koji su sprovodili ekstradicioni postupak – Viši sud u Šapcu, Apelacioni sud u Novom Sadu i ministarka pravde Republike Srbije – nisu ni bili u mogućnosti da utvrde sve činjenice od značaja za donošenje pravilne odluke zbog neadekvatnog prevoda spisa predmeta. Naime, presuda kojom je g. Ajaz osuđen na zatvorsku kaznu od 15 godina nije bila adekvatno prevedena na srpski jezik, te iz tog razloga navedeni organi nisu mogli da utvrde da li je ona zasnovana na priznanju g. Ajaza koje je iznuđeno mučenjem. Sa druge strane, na neadekvatnost prevoda spisa koji su dostavljeni iz Turske pored branioca g. Ajaza ukazivalo je i Apelaciono javno tužilaštvo u Novom Sadu.

Komitet je naložio Republici Srbiji da u roku od 90 dana od dana prijema odluke isplati odgovarajuće obeštećenje g. Ajazu, uključujući i nematerijalnu štetu za pretrpljenu fizičku i psihičku bol i patnju. Takođe, Republika Srbija ima obavezu da bez odlaganja uspostavi mehanizam za nadziranje uslova u kojima g. Ajaz služi zatvorsku kaznu u Turskoj da bude sigurna da postupanje prema g. Ajazu nije u suprotnosti sa članom 3

Konvencije protiv mučenja. Pored toga, Komitet je naložio Republici Srbiji da – u skladu sa članom 22 Konvencije protiv mučenja koji je u ovom slučaju prekršila – preduzme sve neophodne korake da u budućim slučajevima kada Komitet izrekne privremenu meru ne udaljava osobe sa svoje teritorije pre nego što Komitet donese odluku po pritužbi.

Prema mišljenju Beogradskog centra za ljudska prava, državni organi Republike Srbije su u slučaju g. Ajaza donosili odluke po automatizmu, na način koji je u suprotnosti sa Ustavom i zakonima Republike Srbije, potvrđenim međunarodnim ugovorima, ali i međunarodnim običajnim pravom koje na apsolutan način zabranjuje mučenje.

Beogradski centar za ljudska prava želi **još jednom** da istakne da je izručenje g. Ajaza primer najtežeg kršenja ljudskih prava i nezakonitog delovanja donosilaca odluka koji se stavlja na teret Srbiji još od potpisivanja Konvencije protiv mučenja. Prema mišljenju Beogradskog centra za ljudska prava, u periodu od 11. decembra 2017. godine, kada je Komitet izdao privremenu meru kojom se nalaže Srbiji da se uzdrži od vraćanja g. Ajaza u Tursku, pa sve do njegovog izručenja 25. decembra 2017. godine, ministarka pravde je svojim izjavama iznela niz neistina koje su za cilj imale obmanjivanje javnosti. Bez obzira na motive koji stoje iza ovog tragičnog slučaja, nesporno je da su ministarka pravde i nadležni organi koji su učestvovali u donošenju odluka pokazali da su podela vlasti, vladavina prava i ljudska prava ranjivih pojedinaca u Srbiji podređeni interesima autoritarnih režima poput onog koji je nesumnjivo na snazi u Turskoj.

O slučaju g. Ajaza, značaju odluke Komiteta i njenim posledicama u budućnosti, Beogradski centar za ljudska prava izneće više detalja na konferenciji za medije koja će se održati u Medija Centru, 2. septembra 2019. godine, s početkom u 11.00 časova.